

Les 17 – Antwoorden

Opdracht 1: Geef de tegenwoordige tijd en de verleden tijd van het werkwoord רָאָה rá'ah Zien

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomstige tijd	Persoon
Ik (m)	רוֹאֶה ro'èh	רָאִיתִי rá'iti	אֶרְאֶה èrèh	אֲנִי
Ik (v)	רוֹאֶה ro'áh	רָאִיתִי rá'iti	אֶרְאֶה èrèh	אֲנִי
Jij (m)	רוֹאֶה ro'èh	רָאִיתָ rá'itá	תֵּרְאֶה tirèh	אַתָּה
Jij (v)	רוֹאֶה ro'áh	רָאִיתָ rá'it	תֵּרְאִי tiri	אַתְּ
Hij	רוֹאֶה ro'èh	רָאָה rá'áh	יִרְאֶה yirèh	הוּא
Zij	רוֹאֶה ro'áh	רָאָתָה rá'atáh	תֵּרְאֶה tirèh	הִיא
Wij (m)	רוֹאִים ro'im	רָאִינוּ rá'inoe	נִרְאֶה nirèh	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	רוֹאוֹת ro'ot	רָאִינוּ rá'inoe	נִרְאֶה nirèh	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	רוֹאִים ro'im.	רָאִיתֶם re'itèm	תֵּרְאוּ tiroe	אַתֶּם
Jullie (v)	רוֹאוֹת ro'ot	רָאִיתֶן re'itèn	תֵּרְאוּ tiroe	אַתֶּן
Zij (m)	רוֹאִים ro'im	רָאוּ rá'oe	יִרְאוּ yiroe	הֵם
Zij (v)	רוֹאוֹת ro'ot	רָאוּ rá'oe	יִרְאוּ yiroe	הֵן

Gebiedende wijs: m: רָאָה reh, v: רָאִי ri, meervoud: רָאוּ roe, infinitief: לִרְאוֹת lirot

Opdracht 2: Plaats waar nodig de puntjes, geef de uitspraak en de vertaling

אורי הוא מגן	oeri hoe megen	Urie/Oerie is verdediger/back
הספר בארון־הקודש	hasefèr be ^e aron haqqodèsj	Het boek [is] in-de heilige arke
לבן ותכול בדגל ישראל	láván we ^t áchol badègèl yisrá'el	Wit en lichtblauw in de vlag van Israël
מגן דוד אדום	Magen David Adom Rode Davidsster,	Israëlische ambulancedienst
De keppels [zijn] rood	הכיפות אדומות	hakippot ádoemot
Hij ziet een witte vlag	הוא רואה דגל לבן	hoe ro'èh dègèl láván
Wij dragen schoenen	אנחנו לובשים נעלים	^a nachnoe lov'sjim na ^a layim (2v!)
Zij kocht een blauwe keppel	היא קנתה כפה כחולה	hi qán'táh kippah ke ^e choeláh
Wij zagen een wit huis	אנחנו ראינו בית לבן	^a nachnoe rá'inoe bayit láván

Les 18 – Voegwoord en lettervoorzetsels (1)

Deze les gaat over slechts vijf woorden met zes letters, en daar blijkt veel over te zeggen. In latere lessen meer over de combinaties van voorzetsels en persoonlijke voornaamwoorden.

Voegwoord 'en' of 'maar', ו waw

- Dit voegwoord wordt direct verbonden met het volgende woord.
- Een eventuele dagesj in de eerste letter verdwijnt.
- Een eventueel aanwezig lidwoord blijft staan.
- De gebruikelijke vorm is ו {w^e}.
- De waw verandert in ו {oe} voor de letters פ, מ, ו, ב, ו, en voor een uitgesproken sjewa (), omdat er geen twee sjewa's achter elkaar behoren te staan. ופְּרָה, {oefáráh}, 'en (een) koe'.
- Voor een benadrukte lettergreep met een korte a () krijgt de ו een lange Á (), וַמַּיִם, {wámayim}, 'en water'.
- Voor een halve A () krijgt de waw een korte A (): שׁוֹר וְחֹמֹר, {sjor wach^amor}, 'os en ezel', die in de Bijbel heel vaak samen genoemd worden en de bron zijn van ons woord *schorriemorrie*, en van de os en de ezel in het Kerstverhaal.
- Voor een yod met uitgesproken sjewa (!) verdwijnt deze sjewa en de waw krijgt een chireq (), dus een I-klank: יְהוּדָה {y^ehoedáh}, → וְיְהוּדָה {wihoedáh}. In de spreektaal houdt men zich slecht aan deze grammaticale regel.

Voegwoord 'welke', 'dat' of 'die', ...שֶׁ

Het voegwoord of relationeel lettervoorzetsel שֶׁ {sjè} geeft een relatie aan van de voorgaande zin met het erop volgende woord. Dezelfde betekenis en functie heeft het woord אֲשֶׁר {^asjèr}.

Lettervoorzetsels ב כ ל

ב {b^e} In, op, bij, te midden van (onder), met, door. De oorsprong kan het woord בַּיִת {bet} 'huis' zijn, iets waar je *in* bent. Het is ook de eerste letter van de Bijbel, waar we lezen *In den beginne*, of *In het begin*.

כ {k^e} Zoals, overeenkomstig met, gelijk aan, ongeveer, wanneer. Voluit geschreven כִּמוֹ k^emo, zie les 62. Het kan zijn afgeleid van het woord כֵּן {ken} dat ja, zo, oprecht betekent. De naam Michiel is afgeleid van מִיכָאֵל Michaël, mi-ka-el, 'Wie is als God?'

ל {l^e} Naar, tot, (gericht) aan, voor, om te, in (met betrekking tot), volgens. Het geeft dus richting of doel aan, een handeling aan of voor mensen, en komt overeen met de derde naamval. De oorspronkelijke vorm kan אֶל- of אֶל- zijn geweest. Ernaast bestaat nog het (losse) voorzetsel אֶל {èl}, 'naar', bekend van de naam van luchtvaartmaatschappij EL AL, אֶל עַל, Naar Boven.

- Deze drie voorzetsels worden direct verbonden met het volgende woord.
- Voor een lidwoord ה verdwijnt dit lidwoord en krijgt het voorzetsel de klinker van het lidwoord.
- Een eventuele dagesj in de eerste letter verdwijnt na ל en ב.; niet na ל en ב.
- Voor een letter met een sjewa () krijgt het voorzetsel een i-klank, want twee sjewa's achter elkaar is te veel: בְּרַכָּה {brácháh} 'zegen', wordt לְבַרְכָּה {livrácháh} 'tot (een) zegen'.
- Voor een yod met sjewa (!) verdwijnt deze sjewa en krijgt het voorzetsel een i-klank: יְרִיחוֹ {y^ericho} Jericho, → בִּירְחוֹ {biricho} in Jericho. De klanken worden dus samengetrokken. Dit wordt echter niet consequent toegepast.
- Voor een keelletter (ע, ח, ה, א) of ר met een halve klinker (,) krijgt het voorzetsel de bijbehorende korte klinker (,). Een uitzondering hierop is אֱלֹהִים {elohim} God, לֵאלֹהִים {lelohim}
- ב. is statisch, geeft een plaats aan; ל. en מ. zijn dynamisch, geven richting aan.

Voorzetsel מן

Het voorzetsel מן {min} betekent van, uit, vanuit, (meer) dan. Het wordt meestal aan het woord vast geschreven, zonder de noen, en soms apart geschreven, met een koppelstreepje -

- Een eventueel lidwoord blijft staan.
- Voor een yod met sjewa (!) vervalt deze sjewa: מִירִיחוֹ {miricho} uit Jericho. (Maar ik betwijfel of men zich daar zo strikt aan houdt)
- Voor een keelletter (ע, ח, ה, א) of ר verlengt de chireq () tot een tsere (), of wordt de lange vorm מן gebruikt: מִן־עֵץ {min ets} of מֵעֵץ {me'ets}, van een boom.
- Voor een niet-keelletter verdwijnt gewoonlijk de noen en de volgende letter verdubbeld met een dagesj: מִמְּלֶךְ {mimmèlèch} van een koning.

Combinaties

Deze voorzetsels komen ook in combinaties voor:

- ל + שׁ = שֶׁל sjèl, letterlijk 'dat van', van. Het geeft een bezitsverhouding aan. Het wordt los geschreven en kan persoonsvorm-achtervoegsels krijgen, dat komt later.
הַסֵּפֶר שֶׁל מִרְיָם hasefèr sjèl miryám Het boek [is] van Mirjam
- שׁ + כּ = כֵּשׁ k^esjè, 'wanneer dat', toen, wanneer. Het wordt aan betreffende woord vast geschreven: אֲנִי שׁוֹתֶה כֵּשׁ אֲנִי סוֹרֵג ani sjothè k^esjè'ani soreg Ik drink wanneer ik brei
- כּ + אֶל = כַּאֲלֵהּ ka'ellèh, zoals deze, dit soort

Woordenschat

Huis	בַּיִת	bayit (m)	בַּיִתִּים	bátim
Hond	כֶּלֶב	kèlèv (m)	כֶּלָבִים	k ^e lávim
Juda	יְהוּדָה	y ^e hoedáh		
Woord	דָּבָר	dávár (m)	דְּבָרִים	d ^e várim (Ook de Joodse naam van Deuteronomium)
Jeruzalem	יְרוּשָׁלַיִם	y ^e roesjáláyim		
Boek	סֵפֶר	sefèr (m)	סֵפָרִים	s ^e fárim
Boom	עֵץ	ets (m)	עֵצִים	etsim

Opdracht: Vertaal in het Hebreeuws, plaats uitspraaktekens, en geef de uitspraak:

Een man en (een) huis

De vrouw en het huis

Een hond in een huis

Naar het huis

De hond

Als een hond

Van(uit) de hond

En de hond

Juda en Jeruzalem

Naar Jeruzalem

Vanuit Juda

Als Juda

Een woord in het boek

Het woord

En een woord

En het woord

Naar het woord

Vanuit het woord

In de boom

העץ של מרים

אני אוכל כשאני סורגת

Bronnen: Lessen van ds. Wuister; Millon, *Leerboek der Hebreeuwsche taal*, rabbijn S.Ph. De Vries; *Teach Yourself Biblical Hebrew*, prof. R.K. Harrison; millon; Melet, Arjeh Gebhard, uitg. Coutinho; teachmehebrew.com.
Zie ook: video <https://youtu.be/Xa7wl7TQhVo>
4 Connecting Words in Hebrew. (24 min!)
<https://youtu.be/mWqWunKsTzs>
Hebrew Grammar 01: Introduction and Prefixes
<https://youtu.be/WakoSiAgzx8>
Hebrew Grammar 02: Prefixes
Zie ook: [Les 25](#), woordenlijst t/m les 24.

